

Svetlana Aleksievici (Mai 2024)

Svetlana Aleksievici (în rusă Светлана Александровна Алексиевич) s-a născut la 31 mai 1948, Ivano-Frankivsk, RSS Ucraineană, URSS) este o jurnalistă, ornitologă și scriitoare belarusă, laureată a Premiului Nobel pentru Literatură 2015 „pentru scrierile ei polifonice, memorial al suferinței și curajului în epoca noastră”.

După ce tatăl ei a fost demobilizat din armată, familia – tatăl bielorus și mama ucraineană – s-a stabilit în Bielorusia, unde părinții au lucrat ca profesori la sat. A studiat jurnalismul la Minsk, considerând facultatea de profil drept lucrul „cel mai apropiat de o școală de scriere“. După absolvire, a lucrat în redacții din provincie și apoi din capitală.

Prima ei carte, compusă din mărturiile unor oameni care și-au părăsit locurile natale, a fost retrasă din librării de autorități. Următoarea apariție, **Războiul nu are chip de femeie** (1985), publicată simultan la Moscova și la Minsk, are la bază interviuri cu femeile care au luptat în Armata Roșie în al Doilea Război Mondial și a reprezentat o ieșire din cadrele mitologiei sovietice din epocă. **Băieții din zinc** (1990) cuprinde mărturii ale militarilor sovietici care au participat la războiul dus de URSS în Afganistan (1979–1989). În 1997 a publicat **Dezastrul de la Cernobîl. Mărturii ale supraviețuitorilor**, rezultat al unei documentări începute în 1986, imediat după accidentul nuclear din Ucraina.

În ceea ce privește cartea **Războiul nu are chip de femeie**, inspirația inițială a cărții a fost un articol pe care Aleksievici l-a citit în presa locală de la Minsk în anii 1970, despre petrecerea de pensionare a unui contabil de la o fabrică auto locală, un lunetist decorat care a ucis 75 de germani în timpul războiului. După acel prim interviu, a început să caute femei veterane de război în întreaga Uniune Sovietică. Un milion de femei sovietice au slujit pe front, dar nu se regăseau în narațiunea oficială de război. În cadrul aceluiași interviu pentru The Guardian a afirmat că

„Înainte de această carte, singurul personaj feminin din literatura noastră de război era asistenta care îmbunătățea viața unui locotenent eroinic. Dar aceste femei erau înfundate în murdăria războiului la fel de profund ca și bărbații”.

La începutul anilor 2000 a plecat din Bielorusia, atât în semn de protest față de dictatura lui Aleksandr Lukașenko, cât și pentru a se putea dedica plener scrisului. După perioade petrecute în Italia, Germania, Spania și Suedia, a revenit, în 2011, la Minsk. În 2015 i s-a decernat Premiul Nobel pentru literatură, pentru „scrierile sale polifonice, un monument dedicat suferinței și curajului în zilele noastre“. A devenit astfel unul dintre puținii scriitori distinși pentru nonficțiune. **Vremuri second-hand** (2013), cea mai recentă carte a sa, întregeste seria „Vocile Utopiei“, consacrată de autoare celor care s-au aflat timp de aproape un secol sub semnul ideologiei comuniste.

În 2020, Sviatlana Aleksievici a devenit membră a prezidiului Consiliului de Coordonare al opoziției belaruse, creat după alegerile prezidențiale despre care opoziția și guverne occidentale spun că au fost fraudate de liderul autoritar Aleksandr Lukașenka. La fel ca mulți alți reprezentanți ai opoziției belaruse, din cauza persecuțiilor, Aleksievici a fost nevoită să părăsească țara, în septembrie 2020, și si-a stabilit în Germania.

